

ФЕДЕРАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

АКАДЕМІЯ ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН І ТУРИЗМУ

Кафедра публічного управління та публічної служби

Проректор з навчально-педагогічної роботи

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

І.С. Чорнодід
2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сталий розвиток в публічному управлінні

(шифр і назва навчальної дисципліни)

підготовки бакалаврів
(назва ступеня вищої освіти)

Спеціальність **D4 «Публічне управління та адміністрування»**
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма **Публічне управління та адміністрування**

Факультет **Юридичний**
(назва факультету)

Київ – 2025

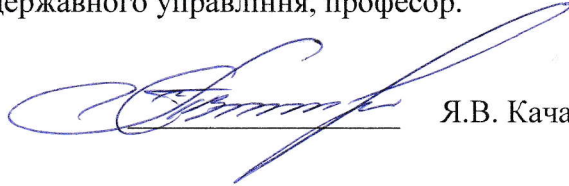
Робочу програму навчальної дисципліни «Сталий розвиток в публічному управлінні» розроблено на основі освітньої програми та робочого навчального плану підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю D4 «Публічне управління та адміністрування» освітньо-професійною програмою «Публічне управління та адміністрування», та відповідних нормативних документів.

Розробник:

Васильєва Н.В., доктор наук з державного управління, професор.

Погоджено:

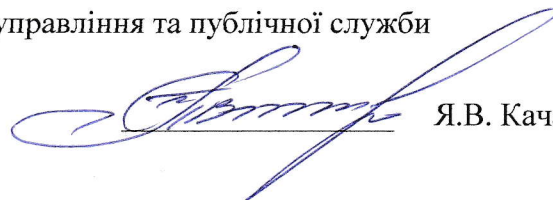
Гарант освітньої програми

 Я.В. Качан

Робоча програма ~~през~~затверджена на засіданні кафедри публічного управління та публічної служби

Протокол від «23» червня 2025 року № 11

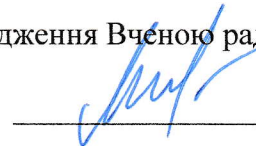
Завідувач кафедри публічного управління та публічної служби

 Я.В. Качан

«23» червня 2025 року

Обговорено та рекомендовано до затвердження Вченою радою юридичного факультету

Декан юридичного факультету

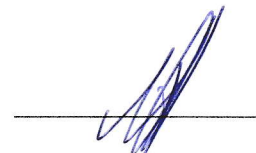
 Я.В. Журавель

«25» червня 2025 року, протокол № 10

Схвалено науково-методичною радою Академії

Протокол від «30» червня 2025 року № 10

Голова

 І.С. Чорнодід

«30» червня 2025 року

ВСТУП

Робоча програма навчальної дисципліни розроблена на основі Національної рамки кваліфікацій України, «Положення про організацію освітнього процесу в Академії праці, соціальних відносин та туризму» від 12 червня 2025 року, Протокол №11, освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня підготовки за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» та інших відповідних нормативних документів.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: 4	Галузь знань: D Публічне управління та адміністрування	Обов'язкова	
Змістових модулів – 2	Спеціальність: D4 Публічне управління та адміністрування	Рік підготовки:	
Індивідуальні завдання з модульного контролю		3-й	3-й
Загальна кількість годин – 120/120		Семестр	
		5-й	5-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3, самостійної роботи студента – 25 Тижневих годин для заочної форми навчання: аудиторних – 6, самостійної роботи студента – 17	Освітній рівень: перший (бакалавр)	Лекції	
		25 год.	10 год.
		Семінарські	
		20 год.	8 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		75 год.	102 год.
		Індивідуальні завдання: 0 год.	
		Вид контролю: екзамен	

2. Пояснювальна записка

Вивчення основ сталого розвитку має ключове значення для формування сучасної, орієнтованої на людину, прозорої та відповідальної системи публічного управління. Усвідомлення ролі соціальних, економічних та екологічних чинників у процесі прийняття управлінських рішень, наданні публічних послуг і розвитку територіальних громад і територій сприяє підвищенню ефективності, інклюзивності та доступності публічної політики. Це, в свою чергу, забезпечує розширення участі громадян у демократичних процесах, зменшення соціальної нерівності, зміцнення довіри до інституцій влади та наближення України до світових стандартів сталого розвитку.

Навчальна дисципліна є практико-орієнтованою, а її теоретико-методологічна основа забезпечує базову підготовку фахівців з публічного управління та адміністрування, орієнтуючи їх на впровадження принципів сталого розвитку у всі сфери публічної політики. Дисципліна входить до циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки бакалаврів за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування».

Мета навчальної дисципліни: сформувати у здобувачів теоретичні знання, аналітичні навички та практичне розуміння застосування концепції сталого розвитку як сучасного інструменту публічного управління, що забезпечує баланс між економічним зростанням, соціальною справедливістю й екологічною безпекою, а також сприяє інтеграції України в глобальні процеси сталого розвитку.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Сталий розвиток у публічному управлінні» є:

- розкрити сутність, принципи, підходи, нормативно-правове забезпечення сталого розвитку;
- пояснити особливості інституційного забезпечення, взаємозв'язок між Цілями сталого розвитку, державними політиками та стратегіями розвитку;
- сформувати вміння оцінювати ефективність і результативність управлінських рішень з точки зору їхнього впливу на соціальну, економічну та екологічну сфери з урахуванням викликів воєнного стану та завдань повоєнного відновлення.

Міждисциплінарні зв'язки: дана дисципліна є складовою частиною циклу фундаментальних дисциплін для підготовки здобувачів за спеціальністю D4 «Публічне управління та адміністрування». Для опанування даної дисципліни потрібно попередньо пройти низку курсів, відповідно до навчального плану.

3. Результати навчання

Вивчення дисципліни формує у здобувачів програмні компетентності (загальні та спеціальні), які передбачені освітньою програмою підготовки бакалавра з галузі знань «Публічне управління та адміністрування»:

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями, зокрема у сфері публічного управління та адміністрування у соціальній сфері.

ЗК2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, європейської спрямованості розвитку України, необхідність його сталого соціального розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, зокрема у сфері соціального розвитку та публічного управління.

ЗК13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності), зокрема у сфері соціального розвитку та публічного управління.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

ФК7. Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності, з урахуванням потреб соціальної сфери та пріоритетів сталого розвитку..

ФК8. Здатність готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати, зокрема у сфері реалізації державної соціальної політики.

ФК12. Здатність до планування проблем розвитку територій з урахуванням специфіки повоєнного відновлення соціального розвитку та європейської інтеграції України.

Програмні результати:

ПРН1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства, з урахуванням особливостей соціального розвитку.

ПРН4. Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування, зокрема у соціальній сфері.

ПРН6. Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування, зокрема у сфері соціальної політики.

ПРН8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень, у тому числі у соціальній сфері.

ПРН13. Використовувати методи аналізу та оцінювання програм сталого розвитку, у тому числі у соціальній сфері.

ПРН17. Уміти враховувати особливості планування розвитку та повоєнного відновлення територій, зокрема у контексті соціального розвитку та європейської інтеграції України.

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Соціально-економічний вимір сталого розвитку: світові та українські практики

Тема 1. Подолання бідності, голоду та забезпечення гідного життя

Сутність та глобальні масштаби бідності, підходи до вимірювання та індикатори подолання бідності. Продовольча безпека, аграрна політика та її роль у зниженні голоду. Збройний конфлікт як фактор посилення бідності та голоду. Формування якісного ринку праці в умовах кризи. Соціальна відповідальність бізнесу у подоланні бідності. Гідна праця, економічне зростання та подолання нерівності у суспільстві, регіональні диспропорції. Взаємозв'язок цілей сталого розвитку: 1 (подолання бідності), 2 (подолання голоду), 8 (гідна праця та економічне зростання) і 10 (скорочення нерівності), індикатори досягнення.

Тема 2. Здоров'я, освіта та гендерна рівність як основа людського розвитку

Людський розвиток: концепція та індекс HDI. Міцне здоров'я і благополуччя як фундаментальні права людини. Система охорони здоров'я в умовах війни, інновації в медичній сфері. Глобальні проблеми охорони здоров'я (COVID-19, психічне здоров'я тощо). Освіта для всіх: доступність освіти в умовах війни. Освіта як фактор соціальної мобільності. Гендерні стереотипи та бар'єри в освіті, охороні здоров'я та професійній сфері. Нормативно-правове забезпечення гендерної рівності. Війна і трансформація гендерних ролей. Взаємозв'язок цілей сталого розвитку: 3 (міцне здоров'я і благополуччя), 4 (якісна освіта) та 5 (гендерна рівність), індикатори досягнення.

Тема 3. Сталий розвиток територіальних громад: інклюзія і доступність

Урбанізація як виклик сталому розвитку. Соціальна інклюзія та права маломобільних груп населення. Практики доступності населених пунктів, концепція «місто без бар'єрів». Інклюзивна інфраструктура як показник розвитку територій. Роль громадянського суспільства у створенні доступної інфраструктури. Війна, руйнування та відбудова міської, у т.ч. критичної, інфраструктури. «Розумні» та зелені міста: інтеграція технологій. Муніципальний транспорт і мобільність як фактор доступності. Проблема внутрішньо переміщених осіб у міських громадах. Взаємозв'язок цілей сталого розвитку: 9 (промисловість, інновації та інфраструктура) й 11 (сталий розвиток міст і спільнот), індикатори досягнення.

Тема 4. Соціальна та інституційна сталість: мир, справедливість і партнерство

Соціальна сталість: визначення та ключові складові. Вплив конфліктів на сталий розвиток, роль верховенства права, захист прав людини в умовах воєнного стану. Демократичні інститути як гарантія сталості. Роль міжнародних організацій (ООН, ЄС, Рада Європи та ін.). Протидія корупції та прозорість управління. Міжнародна допомога та

кооперація, державно-приватне партнерство. Громадянське суспільство як рушій партнерства. Взаємозв'язок цілей сталого розвитку: 16 (мир, справедливість і сильні інститути) та 17 (партнерство заради стійкого розвитку), індикатори досягнення.

Змістовий модуль 2. Екологічний та ресурсний вимір сталого розвитку: вітчизняні та світові тенденції

Тема 5. Вода та енергетика як стратегічні ресурси

Роль природних ресурсів у сталому розвитку. Проблеми водопостачання, санітарія та доступ до безпечної води. Війна та загроза водній інфраструктурі, енергетичній безпеці. Відновлювальні джерела енергії. Україна та «зелений перехід», баланс між енергетикою та екологією. Інновації в управлінні ресурсами. Роль громад у збереженні води й енергії. Взаємозв'язок цілей сталого розвитку: 6 (чиста вода та належні санітарні умови) та 7 (доступна та чиста енергія), індикатори досягнення.

Тема 6. Відповідальне споживання та виробництво

Проблеми перевиробництва, відходи та переробка, циклічна економіка. Вплив споживання на довкілля. Політика ЄС щодо сталого виробництва, еко-сертифікація та стандарти. Роль освіти та просвіти у зміні споживчих звичок. Стартапи у сфері ресайклінгу. Сталий ринок праці як поєднання цілей сталого розвитку 12 (відповідальне споживання та виробництво) і 8 (гідна праця та економічне зростання): індикатори досягнення, приклади зелених бізнес-моделей.

Тема 7. Захист довкілля: кліматичні дії та збереження біорізноманіття

Екологічні основи сталого розвитку. Паризька кліматична угода. Українська кліматична політика. Війна і клімат: вплив бойових дій на довкілля. Глобальні проблеми океанів, Азовське та Чорне моря: стан екосистем. Ліси, степи, природні парки, загрози біорізноманіттю через війну, відновлення екосистем. Міжнародні екологічні програми. Екоактивізм та роль громад. Взаємозв'язок цілей сталого розвитку: 13 (пом'якшення наслідків зміни клімату), 14 (збереження морських ресурсів) і 15 (захист екосистем суші), індикатори досягнення.

Тема 8. Інновації, технології та глобальні трансформації сталого розвитку

Інновації як рушій сталого розвитку (ціль сталого розвитку 9: промисловість, інновації та інфраструктура): партнерство держави, бізнесу та науки. Цифровізація та її роль у «зеленому переході», ризики інновацій: цифрова нерівність, еко-виклики. Інноваційні практики ЄС. Україна у світових технологічних трендах. Індустрія 4.0 та сталий розвиток. Технології енергозбереження. Біотехнології та екологія. Вплив війни на технологічний розвиток.

5. Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	всього	у тому числі					всього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.			л	с	лаб	інд
Змістовий модуль 1. <i>Соціально-економічний вимір сталого розвитку: світові та українські практики</i>												
Тема 1. Подолання бідності, голоду та забезпечення гідного життя	13	2	2			9	14	1	1			12

<i>Тема 2. Здоров'я, освіта та гендерна рівність як основа людського розвитку</i>	13	2	2			9	14	1	1			12
<i>Тема 3. Сталий розвиток територіальних громад: інклюзія і доступність</i>	17	4	4			9	14	1	1			12
<i>Тема 4. Соціальна та інституційна сталість: мир, справедливість і партнерство</i>	15	4	2			9	16	1	1			14
Разом за модулем 1	58	12	10			36	58	4	4			50
<i>Змістовий модуль 2. Екологічний та ресурсний вимір сталого розвитку: вітчизняні та світові тенденції</i>												
<i>Тема 5. Вода та енергетика як стратегічні ресурси</i>	14	2	2			10	15	1	1			13
<i>Тема 6. Відповідальне споживання та виробництво</i>	16	4	2			10	15	1	1			13
<i>Тема 7. Захист довкілля: кліматичні дії та збереження біорізноманіття</i>	16	4	2			10	16	2	1			13
<i>Тема 8. Інновації, технології та глобальні трансформації сталого розвитку</i>	16	3	4			9	16	2	1			13
Разом за модулем 2	62	13	10			39	62	6	4			52
Усього годин	120	25	20			75	120	10	8			102

6. Теми семінарських занять

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	<i>Тема 1. Подолання бідності, голоду та забезпечення гідного життя</i>	2	1
2.	<i>Тема 2. Здоров'я, освіта та гендерна рівність як основа людського розвитку</i>	2	1
3.	<i>Тема 3. Сталий розвиток територіальних громад: інклюзія і доступність</i>	4	1
4.	<i>Тема 4. Соціальна та інституційна сталість: мир, справедливість і партнерство</i>	2	1
5.	<i>Тема 5. Вода та енергетика як стратегічні ресурси</i>	2	1

6.	Тема 6. Відповідальне споживання та виробництво	2	1
7.	Тема 7. Захист довкілля: кліматичні дії та збереження біорізноманіття	2	1
8.	Тема 8. Інновації, технології та глобальні трансформації сталого розвитку	4	1
9.	РАЗОМ	20	8

7. Самостійна та індивідуальна робота

Самостійна робота здобувача (СРС) – це форма організації навчального процесу, яка дозволяє здобувачу опанувати навчальний матеріал поза аудиторією шляхом: самостійного опанування лекційного матеріалу, додаткових тем або питань для поглибленого розуміння вивченого матеріалу; виконання завдань на семінарські (практичні, лабораторні) заняття; підготовки до поточного та заключного контролю; виконання індивідуальних завдань: пошук та аналіз джерел за обраною проблематикою, написання рефератів (за визначеною темою), фахових статей або тез у матеріали наукових конференцій, аналітичних записок тощо. Тематична доповідь за результатами письмової роботи та участь в її обговоренні можуть бути предметом окремого оцінювання викладачем або враховуватись ним при оцінці інших форм контролю.

№	Тема і зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		д.ф.н.	з.ф.н.
1.	Подолання бідності, голоду та забезпечення гідного життя (робота з рекомендованою літературою, підготовка до семінарського заняття: ознайомитись із теоретичними основами з цього питання; на наданому викладачем матеріалі (розв'язання задачі у сфері публічного управління) запропонувати рішення: як ефективно поєднати економічне зростання та соціальну справедливість?)	9	12
2.	Здоров'я, освіта та гендерна рівність як основа людського розвитку (робота з рекомендованою літературою, підготовка до семінарського заняття: ознайомитись із теоретичними основами з цього питання; на наданому викладачем матеріалі (розв'язання задачі у сфері публічного управління): розкрити чи можливий розвиток без забезпечення гендерної рівності?)	9	12
3.	Сталий розвиток територіальних громад: інклюзія і доступність (робота з рекомендованою літературою, підготовка до семінарського заняття: ознайомитись із теоретичними основами з цього питання; на наданому викладачем матеріалі (розв'язання задачі у сфері публічного управління): запропонувати рішення: як зробити українські міста інклюзивними після війни?)	9	12
4.	Соціальна та інституційна сталість: мир, справедливість і партнерство (робота з рекомендованою літературою, підготовка до семінарського заняття: ознайомитись із теоретичними основами з цього питання; на наданому викладачем матеріалі (розв'язання задачі у сфері публічного управління): розкрити, що важливіше для сталості – інститути чи партнерства?)	9	14
5.	Вода та енергетика як стратегічні ресурси (робота з рекомендованою літературою, підготовка до семінарського	10	13

	заняття: ознайомитись із теоретичними основами з цього питання; на наданому викладачем матеріалі (розв'язання задачі у сфері публічного управління): розкрити, чи можлива енергетична незалежність України до 2030 р.?)		
6.	Відповідальне споживання та виробництво (робота з рекомендованою літературою, підготовка до семінарського заняття: ознайомитись із теоретичними основами з цього питання; на наданому викладачем матеріалі (розв'язання задачі у сфері публічного управління): розкрити, чи можливо поєднати масове виробництво та екологічність?).	10	13
7.	Захист довкілля: кліматичні дії та збереження біорізноманіття (робота з рекомендованою літературою, підготовка до семінарського заняття: ознайомитись із теоретичними основами з цього питання; на наданому викладачем матеріалі (розв'язання задачі у сфері публічного управління): розкрити, чи можливе відновлення природи після масштабних воєнних руйнувань?)	10	13
8.	Інновації, технології та глобальні трансформації сталого розвитку (робота з рекомендованою літературою, підготовка до семінарського заняття: ознайомитись із теоретичними основами з цього питання; на наданому викладачем матеріалі (розв'язання задачі у сфері публічного управління): розкрити, чи може Україна стати лідером «зелених технологій» у Східній Європі?)	9	13
9.	Разом	75	102

8. Методи навчання та форми оцінювання

При викладанні дисципліни застосовуються різні методи навчання. Зокрема, на семінарських заняття проводяться: робота в малих групах; дискусії у форматі круглого столу, мозкові атаки, що дозволяє під час розв'язання складних завдань, здійснювати обмін думками, формулювати та висловлювати власну точку зору, критично оцінювати власні ідеї і колег, переконувати опонентів, обирати оптимальний варіант тощо; кейс-метод передбачає огляд реальних проблемних управлінських ситуацій, складних конфліктних випадків та інше; презентації надають уяву про певні досягнення і результати проведеної роботи.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ (МН)

МН1 – словесний метод (лекція, проблемне викладання, дискусія тощо);

МН2 – індукція і дедукція (логічний аспект);

МН3 – стимулювання та мотивація до навчання (зацікавлення та відповідальне ставлення);

МН4 – письмовий та усний контроль і самоконтроль;

МН5 – проблемно-пошуковий (творче мислення та пізнавальна активність);

МН6 – самостійна робота (управління навчанням);

МН7 – наочні (презентація, ілюстрація, демонстрація, спостереження);

МН8 – практична робота (практичні, семінарські, творчі завдання);

МН9 – робота з навчально-методичною та науковою літературою, нормативно-правовою базою й інтернет джерелами (конспектування, тезування, аналіз);

МН10 – відеометод (використання інформаційних технологій, комп'ютерних засобів навчання: дистанційні, веб-орієнтовані, мультимедійні тощо);

МН11 – ситуацій, робота в парах;

МН12 – дослідний (класифікація, узагальнення, систематизація, проблемно-пошуковий,

евристичний, виділення проблемного та пріоритетного в навчальному матеріалі);
 МН13 – аналізу і діагностики ситуацій;
 МН14 – проектний, кейс-метод, моделювання;
 МН15 – практичні (постановка та виконання проблемно-ситуаційних завдань, програмування);
 МН16 – інструктаж, консультування;
 МН17 – брейнстормінг (мозковий штурм), ігрові (ділові, імітаційні ігри).

ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ – за:

ФО1 – спостереження, аналіз результатів виконання практичних і самостійних завдань;
 ФО2 – тестові завдання;
 ФО3 – аналіз відповідей під час екзамену/заліку;
 ФО4 – аналіз контрольних робіт;
 ФО5 – аналіз звітної документації;
 ФО6 – публічний захист;
 ФО7 – зміст і форму презентації виконаних завдань;
 ФО8 – участь у практичних заходах;
 ФО9 – розв’язання завдань на прикладі реальних об’єктів (кейс-ситуації, ділові ігри тощо);
 ФО10 – комплексність звіту (реферату, есе тощо);
 ФО11 – роботу в команді;
 ФО12 – використання сучасних інформаційних технологій;
 ФО13 – творчий підхід у процесі наукового пошуку;
 ФО14 – зміст і форму аналітичних робіт.

9. Контрольні заходи

Вибір методів контролю знань доводиться здобувачам до відома на першому семінарському занятті.

Поточний контроль – при оцінюванні засвоєння здобувачами навчального матеріалу враховується їх активність під час лекційних і семінарських занять, результати виконання самостійної роботи та індивідуальних завдань, може проводитись проміжне тестування.

Модульний контроль є частиною поточного контролю, проводиться наприкінці кожного змістового модулю та дозволяє перевірити засвоєння здобувачем пройденого матеріалу шляхом проведення тестування або контрольної роботи.

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену/заліку.

Розподіл балів, які отримують здобувачі денної та заочної форм навчання

№	Види роботи	Змістові модулі (всього балів)		Підсумковий контроль	Загальна сума
		Модуль 1	Модуль 2		
1.	Відвідування лекцій та участь в інтерактивній взаємодії під час лекції	10	10		20
2.	Активність на семінарських (практичних) заняттях	15	15		30
3.	Модульний контроль	10	10		20
4.	Екзамен/залік	-	-	30	30
5.	Разом	35	35	30	100

Критерії оцінювання.

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них:

Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру розподіляються наступним чином: робота на семінарських (практичних, лабораторних) заняттях (відповіді, виконання

завдань, захист робіт), пропуски підлягають обов'язковому відпрацюванню на консультаціях шляхом проведення індивідуальних співбесід за темами відповідних занять. Загальна сума становить 70 балів. Присутність на лекціях і семінарах не оцінюється в балах. Здобувач, який повністю виконав програму навчальної дисципліни (відвідування лекцій, робота на семінарських заняттях, модульний контроль тощо) допускається до підсумкового контролю.

Підсумковим контролем є екзамен/залік – 30 балів, який здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Академії праці, соціальних відносин і туризму».

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82 – 89	B – дуже добре	4 – добре
74 – 81	C – добре	
64 – 73	D – задовільно	3 – задовільно
60 – 63	E – достатньо	
35 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0 – 34	F – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

11. Питання для самоконтролю

1. Сутність та глобальні масштаби бідності, підходи до вимірювання та індикатори подолання бідності.
2. Продовольча безпека, аграрна політика та її роль у зниженні голоду.
3. Збройний конфлікт як фактор посилення бідності та голоду.
4. Формування якісного ринку праці в умовах кризи.
5. Соціальна відповідальність бізнесу у подоланні бідності.
6. Гідна праця, економічне зростання та подолання нерівності у суспільстві, регіональні диспропорції.
7. Людський розвиток: концепція та індекс HDI.
8. Міцне здоров'я і благополуччя як фундаментальні права людини.
9. Система охорони здоров'я в умовах війни, інновації в медичній сфері.
10. Глобальні проблеми охорони здоров'я (COVID-19, психічне здоров'я тощо).
11. Освіта для всіх: доступність освіти в умовах війни.
12. Освіта як фактор соціальної мобільності.
13. Гендерні стереотипи та бар'єри в освіті, охороні здоров'я та професійній сфері.
14. Нормативно-правове забезпечення гендерної рівності.
15. Війна і трансформація гендерних ролей.
16. Урбанізація як виклик сталому розвитку.
17. Соціальна інклюзія та права маломобільних груп населення.
18. Практики доступності населених пунктів, концепція «місто без бар'єрів».
19. Інклюзивна інфраструктура як показник розвитку територій.
20. Роль громадянського суспільства у створенні доступної інфраструктури.
21. Війна, руйнування та відбудова міської, у т.ч. критичної, інфраструктури.
22. «Розумні» та зелені міста: інтеграція технологій.

23. Муніципальний транспорт і мобільність як фактор доступності.
24. Проблема внутрішньо переміщених осіб у міських громадах.
25. Соціальна сталість: визначення та ключові складові.
26. Вплив конфліктів на сталий розвиток, роль верховенства права, захист прав людини в умовах воєнного стану.
27. Демократичні інститути як гарантія сталості. Роль міжнародних організацій.
28. Протидія корупції та прозорість управління.
29. Міжнародна допомога та кооперація, державно-приватне партнерство.
30. Громадянське суспільство як рушій партнерства.
31. Роль природних ресурсів у сталому розвитку.
32. Проблеми водопостачання, санітарія та доступ до безпечної води.
33. Війна та загроза водній інфраструктурі, енергетичній безпеці.
34. Відновлювальні джерела енергії.
35. Україна та «зелений перехід», баланс між енергетикою та екологією.
36. Інновації в управлінні ресурсами. Роль громад у збереженні води й енергії.
37. Проблеми перевиробництва, відходи та переробка, циклічна економіка.
38. Вплив споживання на довкілля.
39. Політика ЄС щодо сталого виробництва, еко-сертифікація та стандарти.
40. Роль освіти та просвіти у зміні споживчих звичок.
41. Стартапи у сфері ресайклінгу.
42. Сталий ринок праці, приклади зелених бізнес-моделей.
43. Екологічні основи сталого розвитку.
44. Паризька кліматична угода. Українська кліматична політика.
45. Війна і клімат: вплив бойових дій на довкілля.
46. Глобальні проблеми океанів, Азовське та Чорне моря: стан екосистем.
47. Ліси, степи, природні парки, загрози біорізноманіттю через війну, відновлення екосистем.
48. Міжнародні екологічні програми. Екоактивізм та роль громад.
49. Інновації як рушій сталого розвитку: партнерство держави, бізнесу та науки.
50. Цифровізація та її роль у «зеленому переході», ризики інновацій: цифрова нерівність, еко-виклики.
51. Інноваційні практики ЄС. Україна у світових технологічних трендах.
52. Індустрія 4.0 та сталий розвиток.
53. Технології енергозбереження.
54. Біотехнології та екологія.
55. Вплив війни на технологічний розвиток.

12. Методичне забезпечення

Навчально-методичний комплекс вивчення дисципліни складається з: робочої програми, методичних рекомендацій для виконання практичних робіт, додаткові матеріали, завдання для контролю тощо.

13. Список рекомендованих джерел

Основна та додаткова література:

1. Васильєва Н. В. Електронні публічні послуги як складова регіональної політики цифрової трансформації та сталого розвитку. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2025. № 9.
2. Васильєва Н. В. Забезпечення доступності публічних послуг через синергію електронного врядування, цифрової комунікації та національної безпеки. *Проблеми*

сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування. 2025. № 17. URL : <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2025-17-02-05>

3. Васильєва Н. В., Васильєва О. І. Безпекове існування територіальних громад в Україні: державно-управлінський аспект. *Право та державне управління*. 2022. № 1. С. 209-215. URL : <https://doi.org/10.32840/pdu.2022.1.31>

4. Васильєва Н. В., Васильєва О. І., Приліпко С. М., Шевченко Н. О. Публічне управління рекреаційним природокористуванням на засадах сталого інклюзивного розвитку в умовах урбанізації. *Науковий вісник : Державне управління*. 2024. № 2(16). С. 90-100. URL : [https://doi.org/10.33269/2618-0065-2024-2\(16\)-90-100](https://doi.org/10.33269/2618-0065-2024-2(16)-90-100)

5. Васильєва Н. В., Приліпко С. М., Васильєва О. І., Шевченко Н. О. Пріоритетні напрями повоєнного екологічного відновлення як складової сталого розвитку українських територій. *Науковий вісник : Державне управління*. 2024. № 1(15). С. 133-145. URL : [https://doi.org/10.33269/2618-0065-2024-1\(15\)-133-145](https://doi.org/10.33269/2618-0065-2024-1(15)-133-145)

6. Деякі питання забезпечення досягнення Цілей сталого розвитку в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.11.2024 р. № 1190-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1190-2024-%D1%80#Text>

7. Деякі питання збереження української частини природного об'єкта всесвітньої спадщини ЮНЕСКО “Букові праліси і давні ліси Карпат та інших регіонів Європи” та сталого розвитку прилеглих до нього територій : розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.11.2018 р. № 892-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/892-2018-%D1%80#Text>

8. Європейська зелена угода. URL : https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en?utm_source=chatgpt.com

9. Наказ про затвердження Методичних рекомендацій щодо методології складення показників Індексу цифрової економіки та суспільства (DESI). URL : <https://thedigital.gov.ua/regulations/nakaz-pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-shodo-metodologiyi-skladennya-pokaznikiv-indeksu-cifrovoyi-ekonomiki-ta-suspilstva-desi>

10. Офіційний сайт Верховної Ради України (нормативно-правові акти, які визначають сталий розвиток). URL :

11. Офіційний сайт ООН. URL : <https://www.un.org/en>

12. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики : постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 р. № 996. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF#Text>

13. Про Концепцію сталого розвитку населених пунктів : постанова Верховної Ради України від 24.12.1999 р. № 1359-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1359-14#Text>

14. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» : Указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text>

15. Про схвалення Стратегії відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого і середнього підприємництва на період до 2027 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2027 роках : розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.08.2024 р. № 821-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/821-2024-%D1%80#Text>

16. Про схвалення Стратегії запровадження підприємствами звітності із сталого розвитку : розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.10.2024 р. № 1015-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1015-2024-%D1%80#Text>

17. Про схвалення Стратегії комунікації з питань європейської інтеграції України на період до 2026 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 09.12.2022 р. № 1155-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1155-2022-%D1%80#Text>

18. Про схвалення Стратегії комунікацій у сфері запобігання та протидії корупції на період до 2025 року і затвердження операційного плану заходів з її реалізації : розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.12.2023 р. № 1203-р. URL :

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1203-2023-%D1%80#Text>

19. Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 р. № 386-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80#Text>

20. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30.09.2019 р. № 722/2019 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>

21. ПРООН в Україні. URL : <https://www.undp.org/uk/ukraine>

22. Публічне управління та адміністрування : навч.-практ. посіб. (для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня ОПП за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування») / Н. Балашова, Н. Васильєва, В. Воротін, А. Іванов, Я. Качан та ін. ; за наук. ред. д-ра наук держ. упр., проф. Н. В. Васильєвої; канд. наук держ. упр., доц. Я. В. Качан та канд. наук держ. упр., доц. В. Б. Сухомлина. Київ, 2025.

23. Публічне управління: правові, організаційні та соціальні проблеми розвитку : монографія / за наук. ред. : д.держ.упр., проф. М. І. Лахижі; к.держ.упр., доц. Я. В. Качан, канд. держ. упр., доц. В. Б. Сухомлина. Київ, 2025.

24. Рамкова конвенція про охорону та сталий розвиток Карпат від 22.05.2003 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_164#Text

25. Стратегія розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року. URL : <https://thedigital.gov.ua/regulations/strategiya-rozvitku-innovacijnoyi-diyalnosti-ukrayini-na-period-do-2030-roku>

26. Україна: швидка оцінка завданої шкоди та потреба на відновлення (RDNA4) / Лютий 2022 – грудень 2024. URL : <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/099052925103531065>

27. Цілі сталого розвитку / Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України. URL : <https://me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=938d9df1-5e8d-48cc-a007-be5bc60123b8&tag=TSiliStalogoRozvitku>

28. Цілі сталого розвитку. URL : https://sdgs.un.org/goals?utm_source=chatgpt.com

29. Цілі сталого розвитку: Україна : національна доповідь. 2017. URL : <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/natsionalna-dopovid-csr-Ukrainy.pdf>